

Az Újság

MAGYAR KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP

Feladós szerkesztő és kiadó: Gaál Sándor

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Toldi Miklós-tér 15. Telefon 60. Előfizetés egy hónapra 3.40 P, negyedévre 9.80 Pengő. Csekk: 50.046

Folyik a négyhatalmi találkozó értekezlete Teheránban

A világ érdeklődésének középpontjában nem annyira a harcok állanak, hanem az a négyes tanácskozás, ami Sztalin, Churchill, Roosevelt és Ciang-Kai-Sek részvételével folyik Teheránban.

A közvetlen ezt megelőző kairói értekezletről kiadott jelentés rövidesen csak annyit mond, hogy itt elsősorban távolkelet ügyeiről volt szó. Hír szerint a japán ellenes összpontosított hadjárat részleteiről folyt a beszéd. Itt az volt a három érdekelt állam képviselőinek az elvi célja, hogy megállapodjanak Japán könyörtelen térdrekenyszerítéséről. Szándékuk az, hogy mind addig nem teszik le a fegyvert, míg Japán feltétlen megadását és az 1914 óta hódított területeket, szigeteket és gyarmatokat korábbi tulajdonosaiknak vissza nem adja.

Ezen az alapon, akkor meddig kell

vajjon a szövetségeseknek harcolniuk?

A kairói tárgyalófeleket Sztalin már Teheránban várta. Az érdekesnek ígérkező tárgyalási anyagról állítólag ezen a héten nem adnak ki tájékoztatást. Az angol hírszolgálat mindenestre bizakodó hangú és több oldalról érkező sejtések szerint az esetleges béke elvi megállapodásairól is szó esik.

Szövetséges részről elhangzott egészséges kritikák szerint az igazi béke addig nem lesz, míg a nagyhatalmak a kisnépek sorsa felett önkényesen akarnak dönteni az ő megkérdezése nélkül. De kevés a remény arra is, hogy azokat a tétongó tényleges világnézeti és mástermészetű ellentéteket, amelyeket a moszkvai értekezlet nem tudott megoldani, — esetleg ez a négyhatalmi találkozó megoldhatja?

Német lap a hármass értekezletről

Berlin. Megerle a »Berliner Börsenzeitung« diplomáciai munkatársa foglalkozik a Sztalin, Churchill, Roosevelt találkozó okaival és hátterével. A semlegesek és a szövetséges európai államok emlékező tehetsége — írja Megerle — bizonyára nem olyan rövid, hogy beugorjanak annak, amit a három róka az európai tyukoknak az örök békéről és barátságról mond, hogy ki csalja őket a német hadsereg és Európa erődfalai mögötti biztonságukból. Ha a három államférfinak olyan sürgős és nyomatékos szüksége van rá, hogy a propagandisztikus hadviselés eszközeihez nyuljanak, akkor ez nem az erő és győzelem tudatának a jele, hanem a gyengeségé. Nem sok képzelő

erő kell annak hangsúlyozására, — írja Megerle — hogy most ismét a Wilson féle receptet akarják előszedni a fiókból. Különösen vonatkozik ez Németországra, amelynek mindent meg fognak ígérni, ha hajlandó vezetőit és ezzel önmagát elárulni és viszont minden rosszal megfenyegetik, ha nem ugrik be másodizben is a világtörténelmi csalásnak. Az ilyen manőverek időpontját — hangsúlyozza végül Megerle — szármalmasan rosszul választották meg. A német nép elszántsága, egysége és fanatikus akarata, sohasem volt olyan acélos, mint ma. Az európai erőfálság éppen olyan kevésbé fog sikert elérni az ellenség, mint Nagykeletázsia falain.

Viharszünet a keleti fronton

Az elmúlt napon átmeneti jellegű visszaesés mutatkozik a keleti harcok jellegében. Folytak ugyan csatározások a korábbi frontok minden pontján, de a hevesség mértéke csak Szmolenszk térségében maradt meg. A város közelében elvezető autót áll az erőfeszítések központjában. A támadások visszaesésének okát megtaláljuk az

orosz hivatalos jelentésekben, amelyek egyre sürűbben német ellentámadásokról írnak. A támadó pontok váltakozó jellegét ugylátszik, hogy a szovjet mégsem adta fel, mert a szmolenszki erőfeszítéseknél egyetlen nap alatt 22 hadosztályt vetett az ellenség harcba. De az erőlködés még így sem vezetett a várt eredményre.

Némi tért nyertek az angolok az olasz fronton

Hivatalos jelentés szerint a támadó angol hadsereg keleti szárnyának sikerült kissé előbbre nyomulni. De a német védelem hirtelen végrehajtott front-rövidítéssel utját vágta a további

előrenyomulásnak. Montgomery mozdulataiból ítélve rövidesen támadás várható a front nyugati szárnya ellen is. A tengely minden ilyen terv ellen felkészült.

Benes politikája kavargja a levegőt

Míg illetékes hírszolgálatok sietve igyekeznek kijelenteni, hogy a Benes-szülte cseh orosz kölcsönös segélynyújtási egyezmény nem tartalmaz semmiféle titkos záradékot, — addig Londonban nem kis idegességgel és elégedetlenséggel figyelik Benes önálló kezdeményezéseit. Benesnek ez a gyorsan-változó kaméleon politikája csak arra jó, hogy Oroszország megnyerésével és hozzájárulásával ismétetlen kulcsállást nyerjen egy esetleges háborúutáni közép-európai blokkban.

Érthető, hogy az angol politika ezt az önállósdi játékot nem jó szemmel nézi. De vajjon szükséges-e Angliának figyelmet pazarolnia erre a politikai tojástartásra? Olyan bizonyos, hogy Benes tervére egyáltalán szükség lesz?

December 6., 7. és 8-án szünetel a tanítás

A vallás- és közoktatásügyi miniszter az alája rendelt hivatalokban, valamint az ország valamennyi iskolájában december 6-án, 7-én és 8-án szünetet rendelt el.

A német támadások Kiev felé irányulnak

Berlin. A Német Távirati Iroda jelentése szerint német részről a szovjet támadótevékenység bizonyos csökkenését várják, különösen az ismét kedvezőtlené vált időjárás miatt. Kremencsugtól délnyugatra és a Dnyeper folyókban súlyos harcok folynak. A bolsevista támadások csak helyi karakterben maradót eredményt hoztak. A német támadás keleti fele egyenesen Kiev városa felé irányul.

Öt csunking-kínai hadosztály megsemmisült

Tokió. Mint jelentik, a japánok Hunan tartományban új nagy támadó hadműveletekbe kezdtek. A most megindult nagy csatában 5 csunking-kínai hadosztályt a japánok teljesen megsemmisítettek.

Tokió. Hivatalosan jelentik, hogy a japán csapatok elfoglalták Csugteh várost. A város birtokáért egy hét óta folyt a kemény küzdelem.

60 a »Nagyszalontai Az Újság« telefonszáma.

Fürdés rendje:

Hétfőn csak kád fürdő
Kedden egész nap nők
Szerdán " férfiak
Csüt. " nők
Pénteken csak kád fürdő
Szombaton délig férfiak
" déltől nők
Vasárnap 1-ig férfiak fürödnek

Néhány perc egy zongora közelében...

Rám hajlik az este. Belépek a kapu aljába. A konyhában villany ég. Idecsal a fény. Nyugodtan lépek fel a lépcsőn, mert régi ismerősöm itt már minden. Nincs benne senki. A gyermekszobából zajt hallok. Egyenesen ide tartok tehát. Istvánka fogad égő nagy fekete szemével és mosolyogva bal kezével pacsit ad. Mire helyreigazítjuk a férfias hibát, édesapja már mellettem is van. Megtudom kurtán, hogy csak ő van idehaza egyedül. Bemegyünk a szomszéd szobába. Röviden kiderül az is miért jöttem, mikor beszélgetni kezdünk erről a szobáról.

Miért érdekes ez a szoba. A jobb sarokban egy fekete zongora fénylik. Fölötte babérkoszorú. Köztük feltűnik a zongorán egy, ezüst levelekkel. A butorok közt a falon szerte képek. Mind mind magába szívta biztosan az emlékek édes mézét, de engem egyedül az a fekete fába burkolt sejtelmes világ érdekelt, amik köré ott a jobb sarokban a némaságban égő öreg babérok finom halk fényt szönek... Mikor az egész itt töltött idő alatt egy percre magamra maradok, megállok egy csöppnyi időre a billentyűk előtt, áttöri magát tekintetem a láthatatlan ködgyűrűn: keresem azt a múltban, amit megfogni nem tudok. De érzem, hogy egy melódiákon uszó síró nevető világot, fényes álmokat és napokat ölelnek körül az acélhurrok; ebből szívja az életet a magyar nótáfa egyik vidéki, pompás bokréta ágai...

De egymás közt vagyunk a ház fejével s röviden megkérdem:

— Hogy kezdődött...?

Rövid egymásutánban peregnék a szerény szavak.

— Balázs Árpád, a magyar nótá írtatott művésze egy ízben Aszódon járt. Mikor meghalotta egy 14-15 éves lányka énekét, egy pillanat alatt tudta, hogy olyan bimbózó lélekre talált, aki az ő szent világának az elküldöttje. — A nyilvánosság mégis csak Makón kezdődött egy Cselényivel történt közös szereplés után. Ezután már jött magától minden... Magától, mert a magyar nótá vérbeli művésznője megfogadta Balázs Árpád nyomatékos figyelmeztetését...

— Ne tanítsa magát, mert ez így hamisítatlanul, elnevelés nélkül igazi...!

Jöttek a hazai és külföldi sikerek. Mikor mintegy 10 évvel ezelőtt keresek valakit, aki elsősorban a lelkével

kellett, hogy képviselje külföld előtt a magyar nótát, dr. Ravasznéra, Matolcsy Margittra esett a választás... És aztán már közben jelentkezett a rádió is... Ő jött, hivatlanul. S amint közben értesülök a január 6-iki szereplése már a századik fellépés mezsgyéjén áll...

— Még csak egy érdekelne — teszem fel az utolsó kérdést. — Egy két meghatározó epizód ebből az önként kivárgzott művészetből...

— A múlt ezeknek elmosza a színt. De van néhány friss...

És magam is megilletődve hallgatom, hogy egy évvel ezelőtt egy kívánság hangverseny után két alig gyógyult rokkant katona szerénykedett a művész nőhöz, hogy személyesen köszönjék meg a kapott lelki kincset. Nem készültek ajándékkal, de mégis adtak azt, ami vérükből, mosolyukból, találékony ságukból telt: egy fanyógra gondosan ráköti két nemzetfisznu szalagot...

Beszélhetnék tovább a rokkant főhadnagy nótájának a nótáolimpiáson aratott híres sikeréről... De elhalványulnak ezek mind lassan a Bergamoi herceg érdekes látogatásával együtt... Más elfoglaltsága beszélgető tár

samat már rég másfele hívta melőllem... Mig elmerülök az emlékek közt, ismét nyílik az ajtó. Jön maga Matolcsy Margit...

Csak szerénykedve merem elárulni, miért jártam itt, mert sejtésem valónak bizonyult. Elbeszélgetünk sok mindenről, de amiért vártam, arról kedvesen, de tapintatosan hallgat. Tőle szerettem volna kapni néhány érdekes részletet a múltból...

Tartózkodását tisztelettel veszem tudomásul. Hogy mégis irtam azt, amit irtam, azt el fogja nekünk nézni Matolcsy Margit annak a magyar művészetnek a nevében, ami minden nótáslelkű magyar embernek nemes tartozéka s amiről helyi viszonylatban is illik valamit tudni.

Bucsuzom s visszalépek az éjszakába. Cipőm ütemes kopogása nyomán melódiák élednek bennem. Az első csendes utca sára felett mintha zongora kíséret ereszkedne le a frissen megjelent holdsarló erőllen fényén... Egy széker jön. Lovak cuppognak el mellettem és szerte foszlik minden. De körülöttem a télies nehézkességgel lélekző város szívében ott marad a magyar nótá lelke és szerelme s csak adott alkalomra vár, hogy hivatott szívvel és művészettel öntsék felé legdédelgetetebb kincsét.

B. S.

Nagyszalontán szabadegyetemi előadásokat rendeznek

A vármegye egyetlen megyei városát illetően a népművelési bizottság szabadegyetemi előadások rendezését vette tervbe. Ez a terv már abba a stadiumba jutott, hogy Jeney professzor, a szabadegyetemi előadások szervezője máris tárgyal dr. Hadady Imre nagyszalontai polgármesterrel. Arról van szó, hogy Nagyszalontán 8-10 szabadegyetemi előadást rendeznek. Terv szerint kijön ide is vendég szereplésre a Szigligeti társaság, melynek szereplését a nagyobb községekben is tervbe vették.

A tantervben a magyar nyelv tanítása is szerepel. Miután a tapasztalat azt mutatja, hogy a nótá kitűnő eszköze a magyar nyelv tanításának, 30 magyar nótá-estet rendeznek különböző községekben. Tervbe vették 43 műsoros est rendezését is. Az analfabéta tanfo-

lyamok száma 26. Különös súlyt helyeznek a háziipar fejlesztésére. Ennek elérésére 33 háziipari tanfolyamot indítanak. Hasonló praktikusértékű tanfolyamok lesznek a gazdasági tanfolyamok, melyekből 13 levezetését vették tervbe. Összesen 167 tanfolyamot 14.430 órában fognak tartani. A tervbe vett előadások száma összesen 19.596.

Máris 209 községben és 24 pusztán folyik a munka. A többi községekben most állítják össze az előadások programját, azonban ez nem mindenütt történik, mert előre láthatóan 15-20 község megfelelő előadók hiányában tanfolyamok és előadások nélkül fog maradni.

Megemlítjük még, hogy a bizottság 54.800 pengős költségvetéssel dolgozik.

Gyűjtőtáborban helyezik el az olasz zsidókat

Róma. Mint a római rádió közli, a most közzétett törvény úgy intézkedik, hogy Olaszországban az összes zsidókat kivétel nélkül gyűjtőtáborban kell elhelyezni, azokat is, akik eddig mentesítve voltak a zsidótörvények alól. Javakat elkobozzák és az olasz polgári lakosság ellen intézett angol-amerikai terrortámadások áldozatainak támogatására fordítják. Az úgynevezett vegyes házasságokból származókat, akiket eddig árjának tekintettek, további intézkedésig egyelőre rendőri felügyelet alá helyezik.

60 a „Nagyszalontai Az Ujság” telefonszáma.

— Borzasztó helyzetben vagyok! Elvesztettem a zsebkendőmet.

— Ugyan ne okoskodj, azon nagyon könnyű segíteni, bemégy a boltba és veszel másikat.

— De értsd meg, erre egy csomót köölttem és most nem tudom, mire akartam magam emlékeztetni.

FERENCJÓZSEF
KESERÜVIZ

A FONCIERE ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ INTÉZET

nagyszalontai főügynöksége részére fix fizetés és jutalék mellett

TISZTVISELŐT ALKALMAZ.

Írásbeli ajánlatok személyi adatok pontos megjelölésével a Nagyváradi Takarékpénztári R. T. nagyszalontai fiókjához nyújtandók be.

H I R E K

A HÖMÉRSEKLET

reggel 7 órakor — 1 délből + 8 fok volt

Holnap: Szombat

December

4

Kat. Borbála
Prot. Borbála

— A napilapok karácsonyi oldal-terjedelme. Most jelent meg a minisztérium rendelete a napilapok karácsonyi számának oldalterjedelméről. Eszerint a politikai napilapok ugynevezett karácsonyi száma a vasárnapi oldalterjedelmen felül Budapesten négy, vidéken két oldallal nagyobb terjedelemben jelentethető meg. A napilapok karácsonyi számának példányonkénti eladási ára Budapesten nyolc, vidéken pedig négy fillérrel több az illető lap vasárnapi számának példányonkénti eladási áránál.

— 2200 disznót akartak titokban hizlalni. A soproni polgármester, akinek feltűnt, hogy a város területéről mindössze 213 sertés hizlalását jelentették be, meglepetésszerűen razzitát tartott. Az ellenőrző közegek 2200 be nem jelentett hizót találtak. A mulasztás elkövetői ellen szigorú eljárás indult.

— Sikkasztás, ha a szódásüvegeket nem adjuk vissza a kereskedőknek. Vigh Dávid József csongrádi földművesnél a napokban a csendőrség házkutatást tartott, hogy ellenőrizze a földműves gabonakészletét. A gabonakészlet körül semmiféle rendellenességet nem tapasztaltak, de találtak a padlásán három szódásüveget, amelyet a földműves évekkor ezelőtt elhozott egy kereskedőtől, de az üvegek kiürülése után azokat nem adta vissza. A lelkiismeretes csendőrök a három szódásüveget bűnjelként őrizetbe vették és Vigh Dávid József ellen sikkasztás címén megindították az eljárást.

— Tanulmányt közöl a Magyar Statisztikai Szemle a szeszfogyasztás nemzetközi alakulásáról. Megállapítja, hogy Magyarországon a szeszfogyasztás mennyisége fejenként 5,7 liter egy évben átlagosan. Persze, vannak, akik egyáltalán nem fogyasztanak szeszes italt, viszont ugyebár vannak, akik száz más ember adagját is elorozzák...

— Kolozsvárott a vendéglősöknek hetenként be kell terjeszteni étlapjukat a polgármesterhez. A hatóság szigorúan ellenőrzi az adagok súlyát és a felszámított árakat.

— Nagyváraddon új tejüzem létesült, amelynek teljesítő képessége napi tizenöt ezer liter. Az új üzemet a napokban adták át rendeltetésének.

— „Foltos” ruha a divatban. Párisban ugynevezett „foltruhát” kreáltak, melynek sima fekete anyagára nagy kerek zöld „foltok” vannak mályvaszínű pamuttal ráfécelve.

— A magyar mezőgazdasági termelés területén körülbelül 2 millió ember dolgozik. Ebből 1.350.000 a férfimunkás, 600.000 a női dolgozó és 150.000 a gyermekmunkás. Mindezekkel együtt 135 nyári és 165 téli munkanap folyamán 420 millió férfinapszámú munkaidőt teljesítenek. Egy férfimunkanapot egyharmad lőerővel vehetünk egyenlőnek és így östermelésünk kétmillió dolgozójának évi munkateljesítménye összesen 150 millió lőerőóra fizikai teljesítményének felel meg.

Tájékoztató a haderőnkivüli repülő- és szerelőelőképzés felvételi feltételeiről

A Magyar Aero Szövetség a Horthy

Miklós Nemzeti Repülő Alap támogatásával a jövő évben is folytatja a haderőnkivüli repülőgépvezető és szerelő előképzést. A jelentkezéssel kapcsolatban hivatalosan közlik a következőket:

1. Haderőnkivüli repülő előképzésre a tartalékos tiszti és legénységi állományban jelentkezhetnek tiszta keresztény származású, magyar állampolgárságú ifjak 17 és 20 év között. A tartalékos tiszti állományba való bejutáshoz középiskolai érettségi bizonyítvány, a legénységi állományhoz pedig négy középiskola, kivételes esetben nyolc elemi iskola elvégzése szükséges.

2. A szerelő előképzésre tiszta keresztény származású, magyar állampolgárságú ifjak jelentkezhetnek legalább 4 elemi iskolá-

val 16 éves korától 20 évig.

Az érdeklődő ifjúság részletes felvételi tájékoztatót a Magyar Aero Szövetségnél (Budapest V., Vigadó-utca 2 szám), a m. kir. honvéd kiegészítő parancsnokságoknál, a katonai repülőterek parancsnokságainál, valamint a Horthy Miklós Nemzeti Repülő Alap kiképző kereteinek repülőterparancsnokainál kaphat.

A M. kir. „vitéz Horthy István” honvéd repülőakadémiára törekvő ifjúság (az akadémia a honvédség hivatalos repülőtisztjeit neveli és képezi ki) a Magyar Aero Szövetségnél ne érdeklődjék az akadémiára való felvétel iránt, mert a felvételre vonatkozó pályázati feltételek a jövő év első negyedében jelennek majd meg a hivatalos lapban.

Csak textilbevásárlási könyvvel rendelkező kiskereskedőknek adhatják el áruikat a közellátási miniszter legújabb rendelete értelmében a textilnagykereskedő cégek és a textilgyárak

Ez az utasítás minden olyan árura vonatkozik, amelyet a textilvásárlási könyvbe be kell jegyezni. Az olyan kiskereskedők tehát, akiket vásárlási könyvvel nem láttak el, ezenkívül csak kisiparosoktól, vagy konfekciós kereskedőktől szerezhetik be áruszükségletüket, mert ez a két iparág ezideig nem kapott olyan utasítást, hogy csak vásárlási

könyvvel ellátott textilkiskereskedőknek szolgáltatni ki áruját. A fenti intézkedések nem jelentik azt, hogy a vásárlási könyvvel rendelkező és kisiparosoktól, illetve konfekciós iparosoktól vásárló kiskereskedőknek ilyen természetű vételt a könyvbe bejegyezni ne kellene.

Takarmánytököket és takarmányrépát

minden mennyiségben átvesz

„Hangya” Szövetkezeti Értékesítő Telepe és Hűtőháza, Nagyszalonta

Nagyszalonta m. város polgármestere.

MEGHIVÓ

Nagyszalonta város népművelési bizottsága az Országos Tűzharcos Szövetség nagyszalontai fősportjának és a Leventegyesületnek közreműködésével 1943 december 5-én (vasárnap) délelőtt 11 órakor megünnepli a Vigadó Kultúrház színháztermében a

KORMÁNYZÓ UR NEVENAPIJÁT

M Ű S O R :

Himnusz. Előadja a levente zenekar.

Megnyitó beszéd. Tartja dr. Pauliny Vilmos.

Horthy nóták. Énekli Major Jolán.

Horthy Miklós. Irta és előadja Erdélyi Ferenc

Ünnepi beszéd. Tartja: Kiri Sándor.

Katonanóták. Éneklik a leventék.

Záróbeszéd. Tartja: dr. Balaton Zoltán.

Szózat. Előadja a levente zenekar.

Ünnepünk a felszabadult város magyar-ságának hódolata és tisztelgése a felszabadító előtt. Mindenkit hívunk. Mindenkit várunk.

Dr. Hadady Imre
polgármester

— Dalárda tagjait kérjük, hogy a ma esti próbán félnyolcra pontosan jelenjenek meg, mert a vasárnapi nyilvános szereplésünk darabjainak elpróbálása után nagyon fontos megbeszélést tartunk. Örendi ügyvezető és Tordai karnagy.

A 7-es zsirjegy beváltható

Illetékes helyen azt közlik velünk, hogy a 7-es számú zsirjegy beváltható, december 1-10. közötti időre. A jegyre 10 deka szalonnát, vagy 8 deka zsírt lehet vásárolni.

Csütörtökön megkezdődött a rádió diák-hírszolgálat

December 2-től kezdődőleg mint a Levente Hírközpont jelenti — egyelőre minden második csütörtökön délután 3 órakor a magyar rádió diákhíreket sugároz szét; ez alkalommal beszámol a különböző iskolák diákjainak életéről. A diákhírszolgálat megszervezését maga az ifjúság kérte a rádióiskola megindulásakor. A rádió diákhírszolgálatát az egész országban valamennyi iskolában diákkronikások tudósítják majd az illető iskola megmozdulásairól, ünnepélyeiről, az iskola sikereiről, sportéletéről. Ez a rádió diák-hírszolgálat még közelebb hozza egymáshoz az ország sok ezer diákleventéjét és diákleventeanyját.

— Az asszonyok makacs bélrekedésénél a régóta bevált, tisztán természetes „Ferenc József” keserűviz — reggel éhgyomorra egy pohárral bevéve — különösen ajánlatos, mert hashajtó hatásában feltétlenül megbízható és rendkívül enyhe. Kérdezze meg orvosát!

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.